www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Grounded Exploration of the dimensions and components of governance in educational systems In the intellectual system of Ayatollah Khamenei

Seyed Mohammad Reza Hoseini Nejad Mahani [1],Reza Hoveida [2]*,Yasamin Adedini [3]

[1] *Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Isfahan University, Iran*
[2] *Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Isfahan University, Iran*
[3] *Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Isfahan University, Iran*

[*]*Corresponding Author: Reza Hoveida Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Isfahan University, Iran, Email: r.hoveida@edu.ui.ac.ir*

Article Info

Keywords: *Governance, Policy Making, Grounded Theory method, educational systems, Ayatollah Khamenei.*

Abstract

Introduction: Governance in educational systems has cast a shadow on all the pillars and components of the educational system and knowing the dimensions and components of governance, especially from the point of view of philosophers in the field of governance, will open a systematic and experienced model for educational and educational policy makers. Therefore, the current research done to aims the identify dimensions and components of governance in educational systems in the intellectual system of Ayatollah Khamenei, who has played a role in the highest levels of governance and in the framework of Islamic thought for more than three decades.

Methods: This research is based on a qualitative approach and the "Grounded Theory method", using Atlas.ti qualitative analysis software, and Two types validation using a parallel evaluator, calculating a Kappa coefficient of 0.94, and obtaining the opinion of experts and Pundits.

Results: The results of three-stage coding on 2424 identified documents, all of which are attributed to Her, and 273 Primary documents and 1381 Quotations, indicate the development of 3 dimensions and 13 components. The dimension of "nature of governance" includes the components of "people-based, independence-seeking, realistic idealism, justice-oriented" and the dimension of "governance domain" includes the components of "documents and systems, pillars of education, external governance." And the dimension of "governance features" includes the components of "flexibility, anti-corruption, Low follower, responsibility, unity and integration, cooperation and synergy".

Conclusion: In the intellectual system of Ayatollah Khamenei, governance in educational systems is based on the Basics of Islamic thought.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۷، شماره ۶، ۱۴۰۳
صفحات: ۳۶-۴۷

یافتاری داده‌بنیاد از ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی در اندیشه منظوم حضرت آیت‌الله خامنه ای (مدظله‌العالی)

سیدمحمدرضا حسینی‌نژادماهانی[۱]، رضا هویدا*[۲]، یاسمین عابدینی[۳]

[۱] علوم تربیتی، دانشکده علوم‌تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، ایران
[۲] گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم‌تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، ایران
[۳] گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم‌تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، ایران

* نویسنده مسوول: رضا هویدا، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم‌تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، ایران
ایمیل: r.hoveida@edu.ui.ac.ir

چکیده

مقدمه: حکمرانی در نظام‌های آموزشی همچون چتری بر کلیه ارکان و اجزاء دستگاه تعلیم و تربیت سایه افکنده است و شناخت ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی بویژه از منظر اندیشمندان عرصه حکمرانی، الگویی نظام‌مند و مجرب را پیش‌روی سیاستگذاران تربیتی و آموزشی خواهد گشود. از این‌رو پژوهش حاضر با هدف شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی در منظومه فکری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای که بیش از سه دهه در بالاترین سطوح حکمرانی و در چارچوب اندیشه اسلامی نقش‌آفرین بوده است، انجام شده است.

روش‌ها: این پژوهش با رویکرد کیفی و روش «نظریه‌پردازی داده‌بنیاد» و با بهره‌گیری از نرم‌افزار تحلیل کیفی Atlas.ti و اعتباریابی دوگانه با استفاده از ارزیاب موازی با محاسبه ضریب کاپای ۰.۹۴ و اخذ نظر خبرگان و صاحب‌نظران موضوعی انجام شده است.

یافته‌ها: نتایج کد گذاری سه مرحله‌ای بر روی ۲۴۲۴ سند شناسایی شده که جملگی منتسب به معظم‌له بوده و ۲۷۳ سند انتخابی و ۱۳۸۱ گزاره، از رویش ۳ بُعد و ۱۳ مؤلفه حکایت دارد. بُعد «ماهیت حکمرانی» شامل مؤلفه‌های «مردم‌پایه، استقلال‌طلب، آرمان گرایی واقع‌بین، عدالت‌محور» و بُعد «قلمرو حکمرانی» شامل مؤلفه‌های «اسناد و نظامات، ارکان تعلیم و تربیت، حکمرانی بیرونی» و بُعد «ویژگی‌های حکمرانی» شامل مؤلفه‌های «انعطاف‌پذیری، فسادستیزی، قانون‌مداری، پاسخگویی، وحدت و یکپارچگی، همکاری و هم‌افزایی».

نتیجه‌گیری: حکمرانی در نظام‌های آموزشی در هندسه فکری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای بر الگویی منسجم و برخاسته از مبانی اندیشه اسلامی ابتناء یافته است که پژوهش حاضر گوشه‌ای از این انسجام فکری را احصاء و ارائه نموده است.

واژگان کلیدی: حکمرانی، سیاستگذاری، نظریه‌پردازی داده‌بنیاد، نظام‌های آموزشی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

مقدمه

نظام‌های آموزشی به عنوان یکی از اساسی‌ترین و بنیادی‌ترین سیستم‌های جاری در هر کشور همواره از سیاست‌های کلان و خط‌مشی‌های کلی آن کشور متأثر بوده و چارچوب نظری حکمرانیِ حاکم، به‌مثابه خونی است که در رگ‌های کلیه فرآیندها، ارکان و کنشگران نظام‌های آموزشی جریان دارد. با توجه به اینکه حکمرانی یکی از مهمترین و پیچیده‌ترین جنبه‌های نظام‌های آموزشی بویژه آموزش عالی است و تأثیر زیادی بر کلیه فعالیت‌ها و عملکردهای آموزشی و پژوهشی دارد، به طور آشکار و قابل ملاحظه‌ای تحت تأثیر این تغییرات قرارگرفته است[۱]. بنابراین در بسیاری از کشورها، حکمرانی آموزش عالی به یکی از اولویت‌های اصلی و کلیدی تبدیل شده است. حکمرانی از طریق ایجاد و اجرای قوانین صریح و برانگیزاننده محقق می‌شود و توسعه هنجارهای اجتماعی، دستورالعمل‌ها، استانداردها، سیاست‌ها، اصول اخلاقی یا ساختار فرماندهی نیز راه‌هایی به سوی استقرار حکمرانی هستند [۲].سابقه «واژه حکمرانی» به سال‌های دهه ۱۹۸۰ برمی‌گردد اما «مفهوم حکمرانی» قدمتی به اندازه تمدن بشری دارد. فرهنگ لغت و اصطلاحات کمبریج، حکمرانی را روشی که سازمان‌ها یا کشورها در بالاترین سطح، برای مدیریت سیستم‌های خود در راستای انجام مأموریت‌های تعیین‌شده به‌کار می‌برند تعریف کرده است [۳]. منظور از «حکمرانی اسلامی» شیوه حکومتی است که در آن ابعاد روابط بین حکومت و مردم، تعامل اجزای تشکیل دهنده حکومت و رابطه آن با سایر حکومت ها، در اهداف و سیاست ها، قوانین و خط مشی ها، برنامه ریزی و اجرا و نظارت و ارزیابی بر اساس مبانی، اصول و روش های اسلامی تنظیم می‌گردد [۴]. در بیان آشفتگی معنایی این مفهوم همین بس که دلورز[1] – برجسته‌ترین و تأثیرگذارترین رهبر در امور اروپا – بیان می‌کند که «قفسه کتابم را گشتم تا شاید بتوانم چند خطی درباره معنی حکمرانی پیدا کنم، اما دست خالی برگشتم» [۵]. به‌هرحال نظر به تعاریف گوناگون، متکثر و متنوعی که از این واژه ارائه شده است شاید بتوان تعریف سازمان ملل متحد را به عنوان برجسته‌ترین همه این تعاریف دانست: «حکمرانی مجموعه‌ای از اقدامات فردی و نهادی، عمومی و خصوصی برای برنامه‌ریزی و اداره مشترک امور و فرآیند مستمری از ایجاد تفاهم میان منافع متفاوت و متضاد است که در قالب اقدامات مشارکتی و سازگار حرکت می‌کند و شامل نهادهای رسمی و ترتیبات غیررسمی و سرمایه اجتماعی شهروندان است[۶]». مرور نظام‌مند مفهوم حکمرانی نشان می‌دهد که هر ترکیب اضافی از حکمرانی همچون «حکمرانیِ آموزشی»، «حکمرانیِ فرهنگی»، «حکمرانیِ اقتصادی»، «حکمرانیِ اقلیمی» و... بسته به زمینه مورد بررسی می‌تواند از تعاریف متفاوتی برخوردار باشد. اما به رغم همه این تفاوت‌ها حکمرانی آموزشی را می‌توان به صورت مجموعه ساختارها، روابط و فرآیندهایی که بواسطه آن در سطوح ملی و سازمانی، سیاست‌های آموزشی تدوین، اجرا و بازنگری می‌شود، در نظر گرفت. با توجه به شرایط در حال تغییر در عرصه‌های ملی و بین‌المللی و از طرفی تنوع در خاستگاه فلسفی حکمرانی در مسائل آموزشی، بدیهی است که این موضوع نیز همچون مفهوم کلی حکمرانی از تنوع و تکثر برخوردار باشد و تاکنون مدل‌های متعددی توسط صاحب‌نظران عرصه‌های علوم سیاسی و علوم تربیتی ارائه شده است. مدل حکمرانی هیئت علمی[2]، مدل حکمرانی شرکتی، مدل حکمرانی هیئت امناء[3]، مدل حکمرانی ذینفعان[4]، مدل حکمرانی ترکیبی (آمالگام[5])، مدل کارنگی و توک[6]، مدل سرمایه‌داری علمی[7]، مدل کامونزی[8]، مدل حکمرانی مشارکتی (هم‌کارانه[9])، مدل حکمرانی یکتا و مدل حکمرانی دوگانه از جمله الگوهای حکمرانی رایج در نظام‌های آموزشی دنیا هستند که هریک از خاستگاه‌های نظری متنوعی منبعث شده اند [۷].تغییرات فزآینده جهان در سال‌های اخیر نظام‌های آموزشی را با چالش‌ها و مسائل متعددی در حوزه حکمرانی ازجمله راهبری مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی متکثر و متنوع از طریق هدایت بنگاه‌ها و سازمان های پیرامونی (اعم از سیاستگذار، قانونی، اجرایی و بهره بردار) مواجه نموده است. «عدم اولویت آموزش و پرورش در نظام تصمیم گیری، کیفیت نیروی انسانی آموزش و پرورش، ناتوانمندی ذی نفعان در مطالبه گری مؤثر، سیاست‌های خصوصی‌سازی، فقدان برنامه‌ریزی اصولی و واقع بینانه و نبود راه حل‌های نوآورانه، از جمله چالش‌های نظام جاری تعلیم و تربیت کشور است [۸]» که توفق براین مسائل نیازمند درک درست از پیچیدگی‌ها و شیوه‌های مواجهه با آن‌هاست و چنانچه نظام آموزشی کشور تمایل دارد که از تغییرات سریع و عظیم محیط ملی و بین‌المللی عقب نماند، باید در نظام حکمرانی خود، تغییراتی معنادار و هدف‌محور ایجاد کند [۹] و این امر مستلزم بهره‌مندی از چارچوب نظری جامع و الگوی مدون حکمرانی و سیاستگذاری است. از طرفی الگوهای رایج جهانی و فراملی اثرگذار در سیستم‌

1 - Jacques Lucien Jean Delors
2 - faculty governance
3 - trustee governance
4 - stakeholder governance
5 - amalgam models of governance
6 - Carnegie, G. D. & Tuck
7 - academic capitalism
8 - commons
9 - Collaborative governance

های آموزشی ازجمله «برنامه آموزش ۲۰۳۰» که به دنبال آرمان‌های اهداف توسعه پایدار یونسکو طراحی شده است، با چالش‌های فراوانی اعم از تعارض آشکار با آموزه‌های اسلامی و هنجارها و فرهنگ ایرانی و از سوی دیگر، ناسازگاری جدی با سیاست‌های کلی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و اسناد بالادستی این حوزه، همراه است [۱۰] چنانچه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص الگوبرداری از نظام‌های آموزشی غربی تصریح نموده‌اند که «ما برای تربیت نسل آینده با حریفی به نام «نظام سلطه بین‌المللی» مواجه هستیم که برای نسل جوانِ ملت‌ها، به ویژه ملتِ ایران برنامه دارد. نوسازی نظام آموزشی به شیوه تقلیدی و رونویسی از دست غربی‌ها کاری غلط است. آموزش و پروش در قانون اساسی، مسئله «حاکمیتی» است و دولت باید نقش‌آفرینی کند[۱۰]». پیروزی انقلاب اسلامی در ایران نویدبخش آغاز عصر جدیدی در حکمرانی بوده است که با ابتناء بر مبانی نظری اسلامی، الگویی نوین را در برابر مدل‌های برخاسته از فرهنگ سرمایه داری و رویکردهای امپریالیستی نظام سلطه ارائه نموده است و درحال حاضر در شرایطی پنجمین دهه از عمر خود را سپری می‌کند که به اقرار بسیاری از صاحب نظران در ابعاد مختلفی از عملکرد و دستاوردهای انکارناپذیری برخوردار بوده است. اگرچه بنابه تاکید مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه ای در تبیین فرایند پنجگانه انقلاب اسلامی (انقلاب اسلامی، نظام اسلامی، دولت اسلامی، جامعه اسلامی، امت اسلامی) با وجود محقق شدن دو مرحله اول اما سایر مراحل باید تحقق پیدا کند. از منظر ایشان دولت اسلامی متشکل از مجموعه نهادها، کارگزاران و نه صرفاً قوه مجریه است و آنچه عملاً دولت را متّصف به اسلامی بودن یا نبودن آن می‌نماید «عملکرد و جهت‌گیری اسلامی» است[۱۱]. از سیاق حکمرانی معظم‌له در بیش از سه دهه از رهبری انقلاب اسلامی این‌چنین استنباط می‌شود که مبانی نظری انقلاب اسلامی بر مبانی اندیشه اسلامی ابتناء یافته است و این موضوع به روشنی در بیانات ایشان به طور عام و در ابلاغ سیاست های کلی نظام به طور خاص مشهود است. در این بین نظام‌های آموزشی کشور چه نظام آموزش و پرورش و چه نظام آموزش عالی از منظر ایشان طبعاً باید مبتنی بر الگوهای اصیل اسلامی پی‌ریزی، هدایت و راهبری شود تا به عنوان بخشی از دولت اسلامی نویدبخش تحقق تمدن اسلامی باشند. دیدارهای منظم سالانه و دوره‌ای ایشان با فرهنگیان، اساتید دانشگاه‌ها، دانشجویان و متولیان عرصه تعلیم و تربیت کشور و بیان تدابیر و سیاست‌های کلی در خصوص ارکان و اجزاء تعلیم و تربیت از منظومه فکری جامعی حکایت دارد که در خصوص حکمرانی نظام های آموزشی، از الگوی مشخص و مدونی پیروی می کند که همواره از مبانی اندیشه اسلامی برخاسته است. بررسی نظام‌مند، یکپارچه و جامع آراء معظم‌له در خصوص نظام های آموزشی امکان استخراج ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی را میسر می‌سازد که می‌تواند خلأ نظریه موجود در خصوص پیوند سیاست و دیانت در عرصه پیاده سازی نظام های آموزشی را به نحوی تکمیل و زمینه استقرار نظام آموزشی مبتنی بر آراء اسلامی انقلابی را بیش از پیش فراهم کند.

بررسی علمی آراء مقام معظم رهبری در حوزه‌های مرتبط با موضوع تعلیم و تربیت و ابعاد مختلف نظام‌های آموزشی در قالب تحقیقات دانشگاهی و آکادمیک در سال‌های اخیر با رشد چشمگیری همراه بوده است اما هریک توجه ویژه‌ای به بخش‌هایی از ارکان نظام‌های آموزشی معطوف داشته‌اند، به عنوان مثال «ویژگی‌های سیاستگذاری علم و فناوری از منظر مقام معظم رهبری» عنوان پایان‌نامه ارشد زکیه مومن [۱۲] است که در سال ۱۳۹۱ در دانشکده مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی با روش تحلیل محتوا و کدگذاری‌های توصیفی، تفسیری و یکپارچه‌سازی مجموعه بیانات و مکاتبات مقام معظم رهبری از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۹۱ انجام شده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که اصول و سیاست‌های راهبردی مقام معظم رهبری در حوزه علم و فناوری از یک سیرخاص برخوردار است که از آن با عنوان اقتدار علمی ایران، شکافتن مرزهای دانش و ایجاد تمدن اسلامی یاد می‌کند که در این مسیر یک روح کلی با عنوان حرکت از مبانی و اصول به سمت اهداف و آرمان‌ها بر آن سایه افکنده و به آن جهت می‌هد؛ و یا پژوهشی که طباطبایی و فریدونی [۱۳] با عنوان «الگوی استخراج نظام مسائل آموزش و پرورش کشور مبتنی بر بیانات حضرت امام خامنه‌ای حفظه‌الله تعالی» انجام داده‌اند یک الگو براساس مدل های توصیفی و هنجاری ارائه داده اند. همچنین در پژوهشی که با عنوان «فهم اولویت‌های راهبردی تحولِ نظام آموزش و پرورش از دیدگاه امام خامنه‌ای» توسط دانایی فرد و همکاران [۱۴] صورت گرفته است فحوای کلیدی برای خط‌مشی‌های نظام تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی را مواردی اعم از منابع انسانی تحول آفرین، فرهنگ اسلامی تعلیم و تربیت، محتوا و روش تربیتی، متولیان، مؤثران تحول آفرین و برنامه‌ریزی راهبردی معرفی می‌نماید.

برآیند بررسی نتایج پژوهش‌های پیشین در این زمینه به‌روشنی نشان می‌دهد، اگرچه تحقیقاتی درخصوص حکمرانی و سیاستگذاری در نظام‌های آموزشی صورت گرفته، اما بخش قابل توجهی از این پژوهش‌ها محدود به آموزش عالی است و بعضاً با رویکردهای اجمالی و بخشی به برخی اجزاء حکمرانی آموزش عالی پرداخته‌اند که این امر، ضرورت پرداختن به پژوهشی جامع

۱۰ – بیانات در دیدار معلمان و فرهنگیان، ۱۳۹۵/۰۲/۱۲

به منظور ارائه یک الگوی نظری جامع از ابعاد و مؤلفه‌های آن را بیش‌از پیش نمایان می‌سازد. از طرفی پژوهش‌های ناظر به دیدگاه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در زمینه نظام‌های آموزشی عمدتاً با رویکرد شناسایی نظام مسائل و ارائه راهکار انجام شده است و یا به بخشی از ارکان تعلیم و تربیت معطوف بوده است که از جامعیت لازم برای ارائه یک الگوی مدون در چارچوب نظری معظم‌له برخوردار نبوده است. بنابراین پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال اساسی است که «ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی از دیدگاه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای چیست؟» و به منظور پاسخ به این پرسش، طرح‌ریزی و اجرا شده است.

یافته‌ها

در این پژوهش ضمن ترسیم یک حوزه مطالعاتی مشخص مبتنی بر موضوع تحقیق و طرح سؤالات کلی، برای احصاء و ادراک ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی در هندسه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) از رویکرد استقرائی استفاده شده است؛ هرچند بهره‌گیری از رویکرد قیاسی در مواجهه با مبانی نظری و ادبیات تحقیق ناگزیر بوده است. نظربه اینکه ارائه ابعاد و مؤلفه‌های جامع در حوزه حکمرانی در نظام‌های آموزشی از منظر مقام معظم رهبری مستلزم گردآوری نظام‌مند، تجزیه‌وتحلیل، سازمان‌دهی، توسعه داده‌ها و مفهوم‌سازی است؛ از این‌رو تحقیق حاضر کیفی بوده و برای انجام آن از روش «نظریه‌پردازی داده بنیاد» استفاده شده است. باتوجه به حجم بالا و تنوع و گستردگی زیاد داده‌ها و همچنین لزوم دسترسی آسان به داده‌های کدگذاری‌شده در مراحل مختلف تحقیق، از نرم افزار تحلیل کیفی اطلس تی آی (ATLAS.ti)به‌عنوان یک نرم افزار تئوری ساز مبتنی بر کد که از امکانات وقابلیت‌هایی از قبیل امکان کدگذاری متن، تخصیص کدها به مفاهیم و مضامین، مرتبط کردن یادداشت‌های پژوهشگر با کدها، قابلیت جست‌وجوی پیشرفته، عملیات بازخوانی داده‌های کدگذاری شده و تولید شبکه‌های معنایی برخوردار است استفاده شده است.

در این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری تمام‌شمار و در دسترس، مجموعه رهنمودهای حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) شامل متن کامل بیانات، سخنرانی‌ها، خطبه‌ها، مصاحبه‌ها و دیدارهای معظم‌له و همچنین متن کامل مکتوبات، پیام‌ها، نامه‌ها، ابلاغ‌ها و انتصاب‌های ایشان(از ۱۳۵۷ تا ۱۴۰۲) که توسط دفتر ایشان در پایگاه اطلاع رسانی «دفتر مقام معظم رهبری» و سایت «مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی» و همچنین نرم افزار «حدیث ولایت» انتشار یافته است، به‌صورت تمام خوانی مورد مطالعه قرار گرفته است، لذا به دلیل اینکه کلیه اسناد و آثار به‌صورت تمام شمار مورد بررسی قرار گرفته است، حجم نمونه با جامعه برابر بوده است. به منظور اعتباربخشی یافته‌های تحقیق دو اقدام اساسی صورت گرفته است. در گام اول به منظور کسب اطمینان و تضمین کیفیت یافته‌ها ضمن پالایش گام‌به‌گام و دقیق اسناد انتخابی، در فرآیندی جداگانه و موازی اسناد انتخابی نهایی در اختیار یک نفر ارزشیاب (دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت) و آشنا به گفتمان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در حوزه تعلیم و تربیت قرار گرفت تا ضمن کدگذاری مجدد و مقایسه با نتایج کدگذاری پژوهشگر بتوان نسبت به میزان توافق نظرات، تضمینی درخصوص پایایی آن ارائه نمود؛ از این‌رو پس از کدگذاری مجدد، داده‌های مربوط به مقوله‌های نهایی در نرم‌افزار spss وارد و ضریب کاپای کوهن به میزان ۰.۹۴ محاسبه شد که بیانگر توافق بالای نظر پژوهشگر و ارزشیاب در کدگذاری‌هاست. در گام دوم یافته‌های تحقیق به تأیید ۱۲ نفر از اعضای هیئت علمی و صاحب‌نظران علوم تربیتی و خبرگان مسلط به گفتمان مقام معظم رهبری بویژه در موضوع تعلیم و تربیت که در سطوح مختلف حکمرانی نظام آموزشی کشور صاحب کرسی و مسئولیت بودند رسیده است.

در این تحقیق، براساس سوالات و اهداف تحقیق (کلی و جزئی) و با توجه به روش و فرایند اشاره شده در بخش روش کار، نسبت به شناسایی و جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز اقدام گردید. بدین منظور با توجه به در دسترس بودن داده‌های مربوطه به بیانات و دیدگاه‌های امام خامنه‌ای (مدظله) در دوران رهبری ایشان (از تیر ماه 1368 تا دی‌ماه ۱۴۰۲) تعداد ۲۴۲۴ سند شناسایی و در مخزن پژوهش قرار گرفت و در نهایت پس از تمام‌خوانی اسناد جمع‌آوری شده با توجه به ادبیات موضوع و حوزه حکمرانی در نظام آموزشی تعداد ۲۷۳ سند که حاوی مطالب، گزاره‌ها، موضوع‌ها و مضامین مرتبط با تحقیق بودند، انتخاب و وارد فرآیند کدگذاری شد. در گام بعد اسناد انتخابی به صورت عمیق‌تر و دقیق‌تر بازخوانی شده و گزاره‌های غیرمرتبط به موضوع از سندهای نهایی حذف گردید. خروجی این مرحله، 1381 گزاره بود که اندازه‌ی این گزاره‌ها از یک جمله ساده تا چند پاراگراف متغیر می‌باشد. جدول شماره (۱) فراوانی اسناد جمع‌آوری شده و تناظر بین گزاره‌های انتخابی با اسناد انتخابی را به تفکیک سال نشان می‌دهد.

جدول (۱): تناظر فراوانی گزاره‌های انتخابی با اسناد انتخابی

ردیف	سال	مدارک جمع‌آوری شده (Documents)	مدارک اولیه استنادی (Primary Docs)	گزاره های انتخابی (Quotations)
۱	تا سال ۱۳۶۸	۱۲۴	۱۱	29
۲	سال ۱۳۶۹	۷۷	۶	22
۳	سال ۱۳۷۰	۱۱۳	۱۴	20
۴	سال ۱۳۷۱	۷۹	۸	29
۵	سال ۱۳۷۲	۶۵	۶	19
۶	سال ۱۳۷۳	۴۱	۶	20
۷	سال ۱۳۷۴	۴۷	۵	31
۸	سال ۱۳۷۵	۴۸	۳	31
۹	سال ۱۳۷۶	۴۷	۹	34
۱۰	سال ۱۳۷۷	۵۵	۷	30
۱۱	سال ۱۳۷۸	۶۱	۱۳	36
۱۲	سال ۱۳۷۹	۶۲	۹	24
۱۳	سال ۱۳۸۰	۶۴	۸	25
۱۴	سال ۱۳۸۱	۴۹	۱۲	43
۱۵	سال ۱۳۸۲	۵۷	۹	34
۱۶	سال ۱۳۸۳	۵۷	۵	46
۱۷	سال ۱۳۸۴	۷۱	۵	48
۱۸	سال ۱۳۸۵	۵۱	۶	37
۱۹	سال ۱۳۸۶	۵۶	۶	24
۲۰	سال ۱۳۸۷	۵۵	۸	31
۲۱	سال ۱۳۸۸	۶۳	۱۰	41
۲۲	سال ۱۳۸۹	۵۹	۸	51
۲۳	سال ۱۳۹۰	۶۵	۱۳	102
۲۴	سال ۱۳۹۱	۵۶	۱۰	46
۲۵	سال ۱۳۹۲	۶۰	۵	67
۲۶	سال ۱۳۹۳	۶۹	۷	50
۲۷	سال ۱۳۹۴	۶۳	۶	30
۲۸	سال ۱۳۹۵	۷۳	۵	43
۲۹	سال ۱۳۹۶	۷۷	۷	51
۳۰	سال ۱۳۹۷	۷۲	۵	42
۳۱	سال ۱۳۹۸	۸۷	۱۱	52
۳۲	سال ۱۳۹۹	۹۶	۸	53
۳۳	سال ۱۴۰۰	۱۲۴	۱۲	61
۳۴	سال ۱۴۰۱	۹۵	۵	36
۳۵	سال ۱۴۰۲	۸۶	۵	43
جمع		۲۴۲۴	۲۷۳	۱۳۸۱

داده‌های جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین فراوانی گزاره‌ها مربوط به سال ۱۳۹۰ و سال ۱۳۹۲ به ترتیب با ۱۰۲ و ۶۷ گزاره می‌باشد که این موضوع به دلیل همزمانی ابلاغ دو سند مهم در حوزه تعلیم و تربیت کشور (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

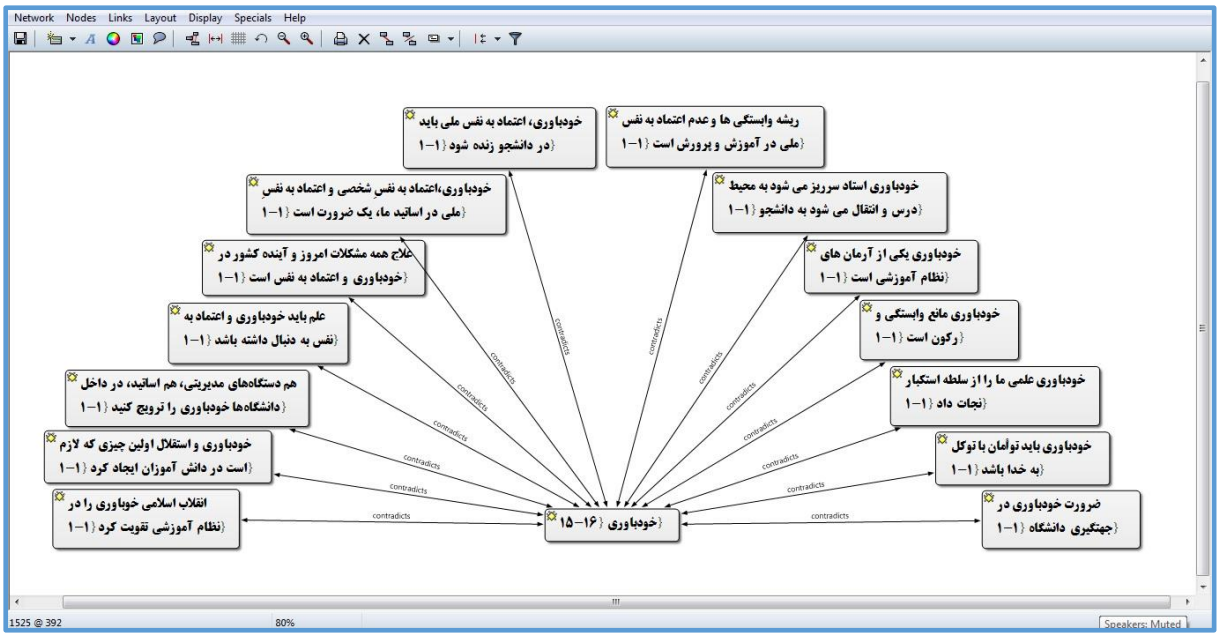
و ابلاغ سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش) است.

در گام بعد به‌منظور تحلیل داده‌ها در ۳ مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی، کلیه اسناد و گزاره‌های انتخابی در نرم‌افزار ATLAS.ti وارد شد. جدول شماره (۲) نمونه‌ای از نحوه استخراج و احصاء کدها و مفاهیم را از گزاره‌های انتخابی نشان می‌دهد. در این جدول همچنین استنادات و یا منبع داده مشخص شده است. در این نمونه، به تعداد شش (۶) کد از گزاره انتخابی از بیانات امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار اساتید دانشگاه‌های استان خراسان در دانشگاه فردوسی، در تاریخ ۱۳۸۶/۰۲/۲۵ و تعداد سه (۳) کد از گزاره انتخابی از بیانات معظم‌له در دیدار معلمان و فرهنگیان، در تاریخ ۱۳۹۵/۰۲/۱۳ استخراج شده است.

جدول (۲): نمونه پیوستار احصاء کدها از گزاره‌ها و اسناد انتخابی

سال	مدارک اولیه استنادی (Primary .D)	گزاره های انتخابی (Quotations)	برچسب مفهومی (Codes)
۱۳۸۶	بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌های استان خراسان‌در دانشگاه فردوسی، ۱۳۸۶/۰۲/۲۵	یک مسأله هم در مورد رشد دادن به دانشجوها – که اشاره کردم – کارهایی است که به عهده‌ی اساتید و به عهده‌ی مدیریت‌هاست؛ اینجا مخاطب فقط اساتید نیستند؛ مدیریت‌ها هم هستند. این کارها را واقعاً در برنامه بگذارید: مثل کارگاه‌های آموزشی؛ مثل اردوهای علمی؛ مثل جایزه به نوآوری‌ها؛ مثل مطالبه‌ی دستگاه صنعت از محقق جوانی که در دانشگاه دارد یک کاری را انجام می‌دهد، یعنی ارتباط دانشگاه و صنعت که این هم جزو شعارهای حتمی و قطعی‌ای بوده است.	دانشگاه محلی برای رشد است
			مدیریت‌های دانشگاه در کنار اساتید در رشد دانشجو نقش دارد
			برنامه ریزی برای کارگاه‌های آموزشی، اردوهای علمی در جهت رشد دانشجو
			نوآوری‌های علمی مورد حمایت و تشویق قرار گیرد
			ارتباط صنعت و دانشگاه جزو شعارهای حتمی و قطعی است
			دستگاه صنعت باید از دانشگاه مطالبه‌گری نماید
۱۳۹۵	بیانات در دیدار معلمان و فرهنگیان، ۱۳۹۵/۰۲/۱۳	مسئله‌ی آموزش‌وپرورش طبق قانون اساسی و آن‌چنان‌که انسان درست فکر می‌کند می‌فهمد، یک مسئله‌ی حاکمیّتی است، معنایش این نیست که حتماً همه‌ی بارَش باید بر دوش دولت باشد؛ لکن دولت باید در مسئله‌ی آموزش‌وپرورش نقش‌آفرینی کند.	لزوم حکمرانی در آموزش و پرورش
			ضرورت نقش‌آفرینی سایر کُنشگران در حکمرانی آموزش و پرورش
			مسئولیت بخشی از آموزش و پرورش با دولت است

یکی از کارهای مهمی که در سطح مفهومی انجام می‌گیرد و به محقق در کشف روابط بین مفاهیم، گزاره‌ها و مقوله‌ها کمک می‌کند، مدل‌سازی‌های مفهومی و یا ایجاد شبکه‌های معانی است [۱۵]. این کار باید همزمان با کدگذاری، مفهوم‌سازی و شرح–نوشته‌ها در طول جریان نظریه‌پردازی انجام بگیرد. شبکه های معنایی که در فرایند نظریه‌پردازی و تکوین و رویش مفاهیم، مقوله‌های و نظریه تولید شده است، محقق را در کشف مقوله–های اصلی و روابط بین مفاهیم و مقوله‌ها و نیز جایگاه مقوله‌ها در سازه‌های نظریه کمک می‌کند. شکل شماره (۱) نمونه‌ای از یک شبکه معنایی تحقیق در در نرم‌افزار Atlas.ti با برچسب «خودباوری» به عنوان یکی از زیرمقوله‌های استقلال طلبی از بعد ماهیت حکمرانی در نظام‌های آموزشی را نشان می‌دهد.

شکل (۱): نمونه‌ای از شبکه معنایی تولیدشده در فرایند تحقیق در نرم‌افـزار Atlas.ti

براین اساس، در این تحقیق از مجموع ۸۲۸ کد، تعداد ۱۳ مقوله و (زیرمقوله) شناسایی و ظهور یافته است. ذکر این نکته لازم است؛ با توجه به اینکه تعدادی از مقوله‌هـا در یـک سـطح انتزاعی بالاتر قابل تجمیع و دسته‌بندی هستند لذا برخی از آنها با نام «زیر مقوله» عنـوان گرفتـه‌انـد. در واقـع در فرایند مدل‌سازی و الگوبخشی به داده‌ها و مفاهیم، در برخی جاها با دو سطح و در برخی دیگر با سه سطح (لایه) پدیده محوری حاصل شده است. جدول شماره (۳) نحوه شناسایی و ظهور زیرمقوله‌ها و مقوله‌ها را از کدها و مفاهیم نشان می‌دهد. به‌عنوان مثال: الگوی مقوله‌یابی جدول مذکور نشان مـی‌دهـد؛ مقولـه «اسناد و نظامات» به واسطه ۸ زیرمقوله از ۹۱ مفهوم ظهور یافته است.

جدول (۳): نمونه کشف و ظهور مقوله‌ها و زیر مقوله‌ها از مجموع کدها (مفاهیم)

تعداد کد	زیرمقوله‌ها	جمع کد	مقوله
۹	اسناد بالادستی ریل گذاری هستند	۹۱	اسناد و نظامات (قلمرو حکمرانی)
۸	اسناد بالادستی نظام آموزشی باید دائماً به روز شوند		
۱۹	اسناد بالادستی باید در پایین ترین سطح دیده شود		
۴	نباید برای اسناد بالادستی تعلیم و تربیت (سندتحول) یک بدیل و رقیب ایجاد شود		
۱۵	ضرورت انعطاف پذیری و پویایی اسناد بالادستی		
۱۷	صرفا نباید به ابلاغ اسناد بالادستی اکتفا کرد		
۸	تبدل مدیریت ها یک آفت برای اجرای اسناد بالادستی بویژه سند تحول است		
۱۱	همکاری و هم افزایی ارکان نظام برای پیاده سازی اسناد بالادستی		

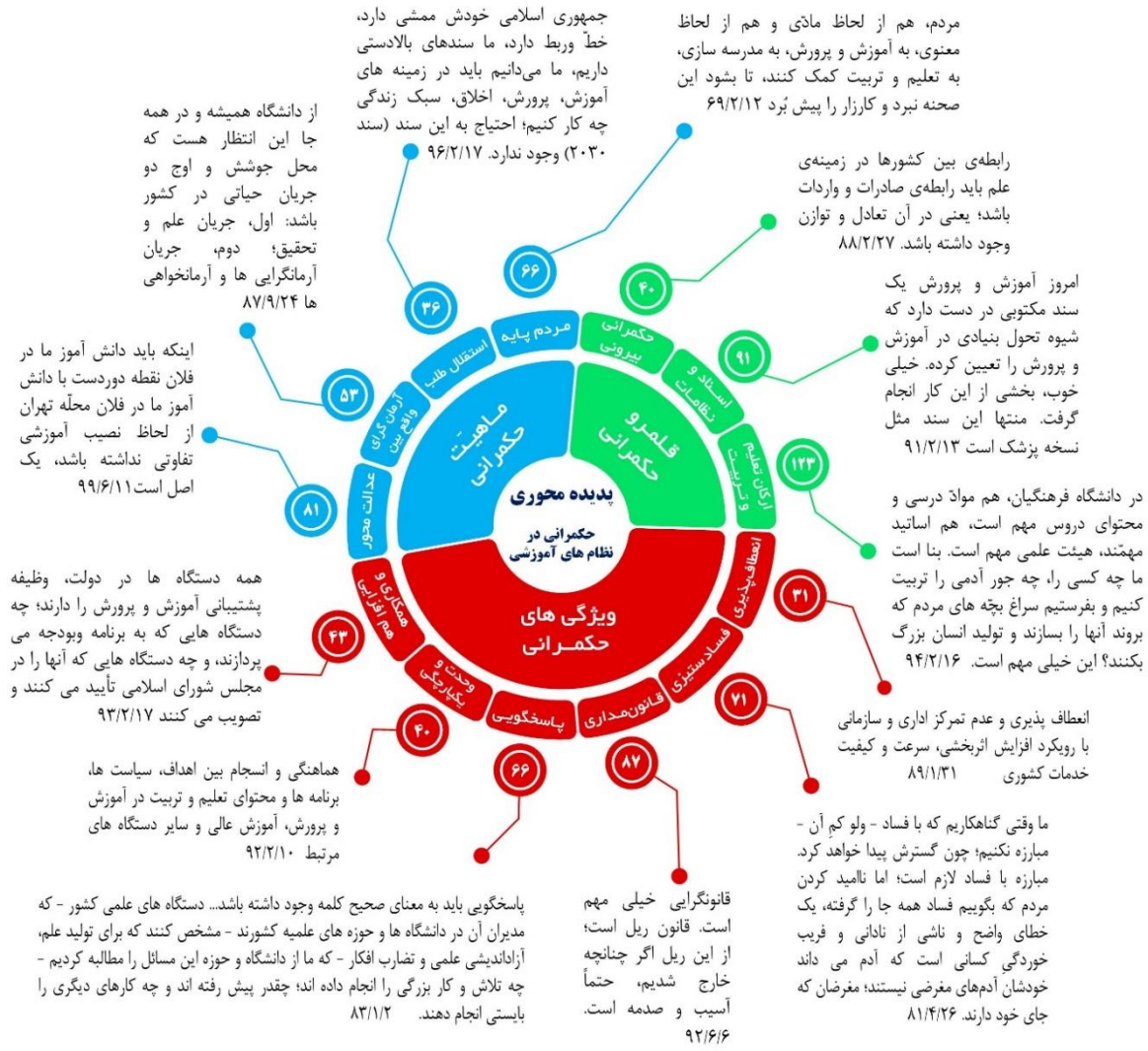
در آخرین مرحله از نظریه پردازی داده بنیاد و به منظور برقـراری رابطـه بـین مفـاهیم و مقولـه‌هـای بـه دسـت آمـده از رویکرد گلیزری (ظاهرشونده) کـه به «کدگذاری نظری۱۱» مشهور است، نسبت به تلفیق مقوله‌ها از طریق «خانواده‌های کدگذاری۱۲» اقدام شده است. براین اساس حاصل تجمیع و ترکیب مقوله‌های شناسایی شده در جدول شماره (۴) و همچنین الگوی مفهومی ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی براساس هندسه فکری مقام معظم رهبری در شکل شماره (۲) نشان داده شده است.

11 -theoretical coding

12 -coding families

جدول (٤): ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی

ابعاد حکمرانی	مؤلفه‌های حکمرانی	تعداد شاخص‌ها
ماهیت حکمرانی	مردم پایه	۶۶
	استقلال طلب	۳۶
	آرمان گرای واقع بین	۵۳
	عدالت محور	۸۱
قلمرو حکمرانی	ارکان تعلیم و تربیت	۱۲۳
	اسناد و نظامات	۹۱
	حکمرانی بیرونی	۴۰
ویژگی‌های حکمرانی	انعطاف پذیری	۳۱
	فسادستیزی	۷۱
	قانون مداری	۸۷
	پاسخگویی	۶۶
	وحدت و یکپارچگی	۴۰
	همکاری و هم افزایی	۴۳

شکل (۲): الگوی مفهومی ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی

بحث

هدف پژوهش حاضر شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی در منظومه فکری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مدظله‌العالی بود که با روش نظریه‌پردازی داده بنیاد با تفصیلی که در بخش‌های قبل بدان پرداخته شد، احصاء و ارائه گردید. یافته‌های ناظر به ابعاد حکمرانی در نظام‌های آموزشی به ظهور ۳ بُعد کلی با عنوان «ماهیت حکمرانی»، «ویژگی‌های حکمرانی» و «قلمرو حکمرانی» اشاره دارد که نظر به انبوه داده‌های جمع‌آوری و کدگذاری شده از جایگاه بالا و مهم حکمرانی در نظام‌های آموزشی از منظر مقام معظم رهبری حکایت می‌کند.

از منظر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «عدالت‌محوری» در ذات و ماهیت حکمرانی در نظام آموزشی نهفته است و چنانچه در بخش‌هایی از نظام آموزشی با تبعیض و بی‌عدالتی همراه باشد، این حکمرانی ماهیت خود را از دست داده و از معیارهای اصیل نقش حاکمیت در نظام آموزشی فاصله گرفته است. «مردم» در دیدگاه معظم له همواره از نقش کلیدی و محوری در عرصه‌های مختلف حاکمیت برخوردار هستند؛ به‌نحوی‌که استقرار یک نظام آموزشی بر پایه مردم و با نقش‌آفرینی مؤثر و کنشگری فعال آحاد جامعه امکان‌پذیر خواهد بود. زمانی که در چارچوب فکری معظم‌له مفاهیمی همچون وابستگی علمی، سلطه علمی، مرعوب علمی، مرجعیت علمی، استقلال علمی، علم ترجمه‌ای و وارداتی، خودباوری علمی و... در سخنرانی‌های پیاپی در دیدار معلمان، اساتید، نخبگان و مسئولین نظام‌های آموزشی تکرار شده و ضریب می‌خورد از «استقلال‌طلب» بودن حکمرانی در نظام‌های آموزشی حکایت دارد.

حکمرانی در نظام‌های آموزشی از منظر ایشان با رویکرد تمرکززدایی و اعطای اختیارات قانونی به سرپنجه‌های دستگاه تعلیم و تربیت کشور و با «انعطاف‌پذیری» است که با اثربخشی و تحقق اهداف عالی نظام آموزشی ازجمله تحقق حیات طیبه همراه خواهد بود. «فسادستیزی» و مبارزه با فساد در کلیه سطوح همواره یکی از مطالبات دائمی معظم‌له از کارگزاران و مسئولین نظام و به طورخاص از مدیران دستگاه‌های آموزش و پرورش و آموزش عالی کشور بوده است. «قانون‌مداری» یکی از کلیدواژه‌های پرتکرار در ادبیات گفتمانی مقام معظم رهبری است. انضباط قانونی، احترام به قانون، رعایت مُرّ قانون، مبارزه با قانون‌دان‌های قانون‌گریز، تخطی از قانون، فصل‌الخطاب بودن قانون و ده‌ها کلیدواژه دیگر که بارها در مناسبات مختلف و به فراخور دیدارهای ایشان بویژه دیدار با مسئولین حوزه تعلیم و تعلیم کشور به عنوان یکی از ویژگی‌های اساسی حکمرانی، مورد تأکید معظم‌له بوده است. ایشان بارها دستگاه‌های عالی کشور را در قبال بسیاری از حوزه‌های مأموریتی ازجمله تولید علم، آزاداندیشی علمی، جنبش نرم‌افزاری، تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان، ارتباط با صنعت، حضور در عرصه‌های کنشگری اجتماعی فرهنگی سیاسی و... مسئول و پاسخگو دانسته و مسئولان را نسبت به نقد عالمانه و دلسوزانه که مایه رشد و بالندگی است تشویق نموده‌اند. اگرچه در اندیشه نورانی معظم‌له بازیگران عرصه تعلیم و تربیت محدود به دستگاه دولت نیست و برای مردم و سایر دستگاه‌های دولتی، نقشی مهم قائل هستند اما رمز موفقیت در چنین مدل حکمرانی در نگاه ایشان پیروی از رویکرد وحدت‌گرایانه با کلیدواژه «وحدت و یکپارچگی» است. تأکید معظم‌له بر نقشه جامع علمی کشور، نقش‌آفرینی شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان نهاد حاکمیتی فراوزارتی در همسوسازی وزارتین، ارتباط دانشگاه با صنعت، وحدت حوزه و دانشگاه و... گویای نگاه ژرف ایشان در زمینه «همکاری و هم‌افزایی» در حکمرانی است.

الگوی حکمرانی در نظام‌های آموزشی از منظر ایشان مدلی است که ضمن نفی سلطه استکبار قائل به گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه‌ی علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه جهان اسلام و توسعه‌ی تجارت و صادرات محصولات دانش‌بنیان هستند که بر «حکمرانی بیرونی» نظام های آموزشی کشور تأکید دارد. بیانات پرتکرار ایشان درخصوص ویژگی‌ها و شایستگی‌های معلم و استاد تراز، خصوصیات متون آموزشی و بایسته‌های فضا و محیط مدرسه و دانشگاه، الزامات ساختاری و اداری در بدنه دستگاه بزرگ آموزش و پرورش و تکیه معظم‌له بر تحول در کلیه ارکان آموزشی نشان از نگاه ویژه ایشان نسبت به نقش کلیه ارکان و اجزای تربیت و آموزش دارد. همچنین حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تحول در نظام آموزشی کشور را از مسیر اسناد بالادستی و ترسیم نقشه‌راه برای پیاده‌سازی آن می‌دانند. ایشان ضمن تشبیه اسناد در حوزه آموزش کشور به نسخه پزشک، راه علاج و تحول در نظام آموزشی را عمل گام‌به‌گام و با برنامه به این اسناد معرفی می‌کند. یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش مهدی‌نژاد نوری و همکاران [۱۶] با عنوان «شناسایی ابعاد حکمرانی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران» که بر حاکمیت کامل سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به عنوان تضمین کننده جهت‌گیری اساسی و سیاستی آموزش و پرورش کشور و همچنین بر تدوین کتب درسی مطابق با الگوی اسلامی ــ ایرانی تأکید داشته است همخوانی دارد. یافته‌های تحقیق هوشی‌السادات و شاکری [۱۷] با عنوان «شاخص‌های حکمرانی مطلوب در نظام آموزش عالی» که مستند به متن بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی انجام شده است همسو با یافته‌های پژوهش حاضر مؤلفه‌هایی همچون پاسخگویی، آزادی علمی، مشارکت و استقلال نهادی را به عنوان شاخص‌های حکمرانی در نظام آموزش عالی معرفی می‌کند. آنچه

که در پژوهش حاضر با عنوان انعطاف‌پذیری، قانون‌مداری و ارکان تعلیم و تربیت به عنوان مؤلفه‌های حکمرانی در نظام آموزشی ارائه شد در یافته‌های پژوهش سالارزهی و همکاران [۱۸] با عنوان « ارائه الگویی چهارلایه برای امکان سنجی و استقرار اثربخش حکمرانی خوب در آموزش عالی» نیز بدان تصریح شده است از این‌رو یافته‌های این تحقیق با پژوهش موصوف همراستا و همگراست. همچنین نتایج تحقیق خلخالی و همکاران [۱۹] با عنوان «مفهوم‌سازی حکمرانی خوب در آموزش‌وپرورش عمومی ایران با رویکرد پدیدارشناسی» که با هدف بررسی بسترهای مفهومی تحقق حکمرانی خوب در آموزش‌و پرورش عمومی ایران انجام شده است و مؤلفه‌هایی همچون ظرفیت‌سازی و پاسخگویی و شفافیت را به عنوان مفاهیم بسترساز برای حکمرانی خوب در نظام آموزش و پرورش ارائه نموده است با یافته‌های تحقیق حاضر همخوانی دارد. یافته های پایان نامه ارشد زکیه مومن [۱۲] با عنوان «ویژگی‌های سیاستگذاری علم و فناوری از منظر مقام معظم رهبری» که عدالت‌محوری را به عنوان یکی از اصول راهبردی در سیاستگذاری علم و فناوری معرفی نموده است و همچنین توجه به اسناد بالادستی همچون نقشه جامع علمی کشور به عنوان سندی هماهنگ‌کننده و یکپارچه‌ساز در نظام آموزشی کشور با یافته‌های تحقیق حاضر سازگاری و همنوایی دارد. دانایی فرد و همکاران [۱۴] در پژوهشی با عنوان «فهم اولویت‌های راهبردی تحولِ نظام آموزش و پرورش از دیدگاه امام خامنه‌ای» محتوا و روش‌های تربیتی و کنشگران و مؤثران حوزه تعلیم تربیت را به عنوان اولویت‌های تحول‌ساز معرفی می‌کنند که با یافته‌های تحقیق حاضر که ارکان تعلیم و تربیت را به عنوان یکی از مؤلفه‌های ناظر به بعد قلمرو حکمرانی معرفی نموده است همخوانی دارد.

یافته‌های پژوهش حاضر بر ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی متمرکز شده است ازین‌رو پیشنهاد می‌شود که با توجه به غنای فکری و همچنین عنایت مقام معظم رهبری نسبت به سایر اجزای حکمرانی در نظام‌های آموزشی پژوهش‌هایی مشابه به منظور احصاء عوامل شکل‌گیری حکمرانی (عوامل علی و عوامل زمینه‌ای) و شرایط مداخله‌گر حکمرانی (تقویت کننده و تضعیف‌کننده) و همچنین شناسایی راهبردها و الزامات حکمرانی و آثار و پیامدهای حکمرانی در نظام‌های آموزشی مبتنی بر منظومه فکری معظم‌له توسط جامعه پژوهشگری در حوزه علوم تربیتی برنامه‌ریزی و اجرا شود.

نتیجه‌گیری

موضوع حکمرانی در نظام‌های آموزشی با توجه به فراوانی بالای بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مدظله العالی در دیدارهای مکرر و نوبه‌ای با معلمان و کارگزاران آموزش و پرورش، اساتید دانشگاه‌ها، نخبگان علمی، دانش‌آموزان و دانشجویان و سایر کنشگران عرصه تعلیم و تربیت کشور، سرشار از مفاهیم غنی و قابل برداشت در طراحی، پیاده‌سازی و بهره برداری الگویی جامع از حکمرانی در نظام‌های آموزشی است که پژوهش حاضر تنها بخش‌هایی از پدیده محوری این الگو با عنوان ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی در نظام‌های آموزشی را شناسایی و معرفی نموده است.

ملاحظات اخلاقی

این مقاله برون‌داد رساله دکتری تخصصی نویسنده اول با کد پروژه ۷۲۹۷۷۸۹۵ می‌باشد و سایر نویسندگان به عنوان اساتید راهنما نقش شایانی در نگارش رساله و تدوین مقاله داشته‌اند.

تضاد منافع

درخصوص پژوهش حاضر هیچگونه تضاد منافعی وجود ندارد.

منابع

1. Huang, F. Building the World-Class Research Universities: A Case Study of China. Higher Education.2018; 70: 203-215
2. World Economic Forum (2019), The Global Competitiveness Report 2019, Davos-Klosters, Switzerland 22-25 January
3. Cambridge University. Cambridg Advanced Learners Dictionary and Thesaurus. Cambridge University Press. 2017
4. Moradi. B , Soheili, H. [People-based Islamic governance based on Jihadi management with emphasis on the declaration of the second step of the 107 revolution]. Journal of Exalted Governance, 2022; 2(4):107-139 (persian)
5. Jacques, D. [Economic Governance in the European Union: Past, Present and Future]. Journal of Common Market Studies, Wiley Blackwell.2013; 51(2):169-178
6. United Nations. Guidelines on Open Government Data. US:UN. Department of Economic and Social Affairs.1996.
7. Salarzehi, H, Pourhhabib, E. [A Study of the Evolution of Public Management Paradigms: From the Traditional Governmental Management Paradigm to the Good Governance Paradigm]. Journal of Management, University of Tehran. 2015;4(9):63-79 (persian)
8. Karim-Mian, Z, Safdari Ranjbar, M, Faham, E. public policy and governance. Scientific Policy Research Center of Iran.2022 (persian)

9. Fatant-Fard H, Zain-Abadi, M, Arasteh, H Naveh Ibrahim, A. [Designing the optimal governance model in the higher education system, Scientific Quarterly of Strategic Studies of Public Policy]. 2022;11(38) (persian)
10. Fuladi, M. Critical review of UNESCO's 2030 sustainable development document; Its effects and consequences. Social Cultural Knowledge Journal. 2017;31 (persian)
11. Mazrei, M, Naderi, M. [The nature and pillars of the Islamic state in the view of Ayatollah Khamenei. The approach of the Islamic revolution].2019;12(42):61-88 (persian)
12. Momen, Z. The characteristics of science and technology policymaking from the perspective of the Supreme Leader, Master's thesis, Allameh Tabatabai University.2012 (persian)
13. Seyed Tabatabai, M, Feridouni, S. [The pattern of extracting the country's education system based on the statements of Imam Khamenei, may God bless him and grant him peace]. research on Islamic education issues.2017;25(34) (persian)
14. Danaei-Fard, H, Baghri-Kani, M, Khani, A. [Understanding the strategic priorities of the transformation of the education system from Imam Khamenei's point of view], Scientific-Research Quarterly of Islamic Management.2016;23(1) (persian)
15. Mirzamohammadi A, GHanei SMA. [Qualitative data anahysis whit ATLAS.ti]. Kiyan Rayane Sabz. 2013; 293 (persian)
16. Mahdi-nejad Nouri, M, Nowrozi, Kh, Kazemi Shure, M. [Identifying the dimensions of education governance in the Islamic Republic of Iran]. Proceedings of the first conference on Islamic governance.2022;7 (persian)
17. Hoshi-Alsadat, A, Shakri, M. [Optimal governance indicators in the higher education system]. Proceedings of the first conference on Islamic governance.2022;7 (persian)
18. Salarzahi, H, and et al. [Presenting a four-layer model for the feasibility and effective establishment of good governance in higher education]. Educational Systems Research.2019;14(50)143-162 (persian)
19. Khalkhali, A, and et al. [Conceptualization of good governance in Iran's public education with a phenomenological approach]. New Approach in Educational Management.2019;11(1) (persian)